

Δραστηριότητες

Σε απόσταση μόλις 30 κλμ από την πόλη της Θεσσαλονίκης, το ορεινό χωριό της Περιστεράς είναι χτισμένο στις ανατολικές πλαγιές του Χορτιάτη, σε υψόμετρο 500-600 μέτρων. Ο τόπος είναι πολύ γνωστός για το περίφημο βυζαντινό ναό του Αγίου Ανδρέα του 870, για την πηγή με την αστείρευτη ροή νερού και για τις ταβέρνες του χωριού. Ήδη όμως υπάρχει άλλος ένας σπουδαίος λόγος για επίσκεψη στο χωριό: η διάνοιξη, σήμανση και, εν τέλει, αξιοποίηση του μονοπατιού, κατά μήκος του πανέμορφου φαραγγιού-ρέματος της Περιστεράς.

Το Ρέμα-Φαράγγι της Περιστεράς

ΚΕΙΜΕΝΟ: Θεόφιλος Μπασγιουράκης
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Άννα Καλαϊτζή

Το ορεινό χωριό της Περιστεράς

Την Περιστερά τη γνωρίζουμε από χρόνια. Θεωρούμε αληθινό προνόμιο να μπορούμε, σε απόσταση μόλις 30 χλμ από τη Θεσσαλονίκη, να βρισκόμαστε σ' αυτόν τον ωραίο οικισμό. Έναν οικισμό φωλιασμένο απλόχωρα, σε υψόμετρο **560-600** σχεδόν μέτρων, στις ΝΑ, προσήλιες πλαγιές του Χορτιάτη. Εκεί, λοιπόν, συνηθίζουμε να ανηφορίζουμε, όταν επιζητούμε μία σύντομη φυγή από τον καθημερινό αστικό κλοιό ή όταν μας πιάνουν νοσταλγίες για κανένα ροδοψημένο κασικιάκι ή κοκορέτσι στις ταβέρνες του χωριού.

Υπάρχουν διάφορες εκδοχές για την προέλευση της ονομασίας του χωριού. **1^η εκδοχή:** Ύπαρξη πολλών περιστεριών σε πύργο της περιοχής. **2^η εκδοχή:** Τα κάτασπρα σπίτια θύμιζαν κουρνιασμένα περιστέρια. **3^η Εκδοχή:** Σε verso πωλητήριου εγγράφου του 941 μ.Χ. υπάρχει η

λέξη «στηρών», από την οποία απουσιάζουν -εικάζεται- τα 4 πρώτα γράμματα. Οι εκδότες του εγγράφου, το 1800 μ.Χ., εικάζουν πως η πλήρης λέξη είναι «πεστερών» ή «πεστηρών» και έχει σλαβική προέλευση («PECTERA» στα σλάβικα σημαίνει σπύλαιο). Η τελευταία εκδοχή αναφέρεται από τον -προσφάτως εκλιπόντα- πρώην καθηγητή της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ., **Νικόλαο Μουσόπουλο** (1927-2019).

Ιστορικά στοιχεία. Κατά τα αρχαία χρόνια, δεν υπάρχουν αναφορές. Είναι πιθανόν να υπήρχε οικισμός που ανήκε στην ευρύτερη κοιλάδα του Ανθεμούντα. Επίσης, ο τόπος γνώρισε μακεδονική κατοχή ήδη από τον 6^ο αιώνα π.Χ. Στη διάρκεια της ρωμαϊκής περιόδου, το χωριό υπάγεται στην Macedonia Secunda (περιοχές μεταξύ των ποταμών Αξιού και Στρυμόνος, καθώς και οι περιοχές της Χαλκιδικής και της Θεσσαλονίκης). Δεν πραγματοποιήθηκαν ανασκαφές στον

Κυψέλες ανάμεσα σε φθινοπωρινά ανθισμένα ρείκια στην ευρύτερη περιοχή της Περιστεράς.

Ο περίφημος ιστορικός Ναός του Αγίου Ανδρέα, με τη μοναδική του αρχιτεκτονική, κτίσμα του 870- 871 από τον Όσιο Ευθύμιο τον Νέο.

χώρο της Περιστεράς και του Χορτιάτη για εύρεση περισσότερων στοιχείων για τα αρχαία και ρωμαϊκά χρόνια του χωριού. Υπάρχουν, όμως, αποδείξεις ότι υπήρχε νεκροταφείο, ενώ τα θεμέλια του ναού του Αγίου Ανδρέα είναι ένα τετράκογχο ταφικό σχήμα, δείγμα της παλαιохριστιανικής εποχής και της Ύστερης Αρχαιότητας. Ακόμη, στον χώρο γύρω από τον Ιερό Ναό του Αγίου Ανδρέα, έχουν βρεθεί **επιτύμβια ανάγλυφα**. Τέλος, οι κάτοικοι μιλούν για ευρήματα αρχαίων που πωλήθηκαν (π.χ. κεφάλι αγάλματος). Το χωριό συνδέει την ακμή του με την ύπαρξη και παγίωση της *Βυζαντινής Αυτοκρατορίας*. Συγκεκριμένα, τότε αποπερατώνεται το Μοναστήρι (σημερινός Ιερός Ναός) που είναι αφιερωμένο στον **Απόστολο Ανδρέα**, από τον **Όσιο Ευθύμιο (871 μ.Χ.)**. Επίσης, το χωριό παραχωρήθηκε στην Μονή Μεγίστης Λαύρας του Αγίου Όρους, το **964 μ.Χ.** Κατά

των 9^ο-10^ο αιώνα, η περιοχή της Χαλκιδικής και της Θεσσαλονίκης αναφέρεται ως τοπωνύμιο σλαβικών πληθυσμών, άρα το χωριό κατοικούνταν από Σλάβους και Βλάχους ποιμένες. Τους ποιμένες αυτούς (αποκαλούνται «νεοπαγείς») θέλησε να μυήσει περαιτέρω στον Χριστιανισμό ο Όσιος Ευθύμιος, μέσω της λειτουργίας του ανδρικού μοναστηριού στο χωριό. Η Περιστερά, κατά τον 9^ο αιώνα, ήταν «κατούνα» (=καταυλισμός). Οι κάτοικοι διαβιούσαν εντός κυκλικών κλαδόπλεχτων καλυβών. Στα υψώματα, γύρω από την πηγή ύδατος, στο κέντρο του χωριού, ήταν χτισμένες οι στρούγγες των ζώων. Σιγά-σιγά, οι κατοικίες χτίζονται με δίρριχτη στέγη, έχοντας ως υλικό τον πλίνθο. Γενικότερα, συναντούμε τέτοιου είδους οικίες σε βλάχικους και σαρακατσάνικους οικισμούς σε όλα τα Βαλκάνια. Κύριες ασχολίες των κατοίκων είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία. Πληρο-

Ατενίζοντας το καταπράσινο τοπίο του φαραγγιού της Περιστεράς πάνω από τον ερειπωμένο «Ασημόμυλο».

φορούμαστε, ακόμη, για **ύπαρξη βυζαντινού ορυχείου, όπου πραγματοποιείται ο εμπλουτισμός ενός μετάλλου που λέγεται προσχωματικός χρυσός** (Τα προσχωματικά κοιτάσματα έχουν χαμηλότερες περιεκτικότητες σε άργυρο -κάτω από 10%- και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο χρυσός, μέσα στα ποτάμια, μεταφέρεται και με τον τρόπο αυτό έχουμε έναν φυσικό εμπλουτισμό των κόκκων σε χρυσό και μία φυσική απομάκρυνση του αργύρου τους). Έχουν ανακαλυφθεί κεραμικά ευρήματα, όπου αποδεικνύεται ότι η δραστηριότητα του ορυχείου ξεκίνησε από τον 5^ο ή 6^ο αιώνα μ.Χ. και συνεχίστηκε τον 9^ο και 10^ο αιώνα, για να σταματήσει κατά τα τέλη του 15^{ου} αιώνα ή στις αρχές του 16^{ου} αιώνα.

Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας, οι Οθωμανοί λεηλάτησαν την Καλαμαριά και πιθανόν την Περιστερά (1422). Η Περιστερά αναφέρεται σε τουρκικά έγγραφα

ως «Πιστηρά». Γενικά, δεν εγκαθίστανται Οθωμανοί στο χωριό, λόγω της δύσβατης τοποθεσίας και των αφιλόξενων κατοίκων του. Προτιμούν να κατοικήσουν ανατολικά της Περιστεράς και στην Κάτω Περιστερά. Η Περιστερά ανήκει, βάσει αναφορών σε ιεροδικαστικά τεφτέρια, στον κατάλογο των χωριών των καρβουνιάρηδων που εφοδίαζαν με κάρβουνο Οθωμανούς εμπόρους και παρήγαγαν ξυλοκάρβουνο για τα μεταλλεία των Σιδηροκαυσίων.

Κατά την Επανάσταση του 1821, μετά τις επαναστατικές εστίες της Μακεδονίας που έσβησαν (πρωτοβουλίες Καπετάν Χάψα και Εμμανουήλ Παππά), οι Τούρκοι κατέκαυσαν χωριά και γύρω περιοχές. Η Περιστερά αναφέρεται σε κατάλογο χωριών που δεν πλήρωναν φόρους το 1822, διότι οι κάτοικοι αποδήμησαν, καθώς το χωριό τυλίχτηκε στις φλόγες. Κατά την διάρκεια της Επανάστασης του 1821,

δύναμη ανδρών της Περιστεράς συμμετείχε στην επανάσταση της Χαλκιδικής. Σημαντικοί ήταν ο Τριαντάφυλλος Αγοραστός, ο Αναστάσιος Παναγιώτου, ο Κυπαρίσσης Αθανασίου και ο Ιωάννης Γεωργίου, οι οποίοι έλαβαν μέρος σε πολλές μάχες στη νότια Ελλάδα.

Μετά την Επανάσταση του 1821 και ειδικότερα το 1876, υπάρχει αναφορά από τον Επίσκοπο Αρδαμερίου Κωνστάντιο ότι καταπιέζονται οι κάτοικοι της Περιστεράς από τους Οθωμανούς. Στην απογραφή του 1890 οι κάτοικοι ήταν, μόλις, 100. Οι Οθωμανοί εξακολουθούσαν να μην κατοικούν στην Περιστερά, εκτός από τους έχοντες εξουσία. Η Περιστερά παρέμεινε στα χέρια των Οθωμανών και τον 20^ο αιώνα. Η απελευθέρωση του χωριού συνέπεσε με την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης, το 1912. Τέλος, μετά την Μικρασιατική καταστροφή, το 1922, δεν καταφθάνουν πρόσφυγες.

Το 1936 η Περιστερά δεν ανήκει, πλέον,

διοικητικά, στην μητρόπολη Αρδαμερίου (με απόφαση Ιεράς Συνόδου) και εισέρχεται στην δικαιοδοσία της μητρόπολης Ιερισσού.

Ο Όσιος Ευθύμιος ο Νέος (842-898 μ.Χ.). Γεννήθηκε στην Οψώ, κωμόπολη κοντά στην Άγκυρα. Το πραγματικό του όνομα ήταν Νικήτας. Οι γονείς του ήταν πλούσιοι και ευσεβείς, και ονομάζονταν Επιφάνιος και Άννα. Όταν ο Άγιος ήλθε σε κατάλληλη ηλικία, παντρεύτηκε και απόκτησε μία κόρη. Επειδή όμως επιθυμούσε την μοναχική πολιτεία, αφού τακτοποίησε τις οικογενειακές του υποθέσεις, πήγε σε μοναστήρι, κοντά στον Όσιο Ιωαννίκιο, στον Όλυμπο της Βιθυνίας. Εκεί, μετά από δοκιμασία, γίνεται μοναχός, το 842 μ.Χ., με το όνομα **Ευθύμιος**. Μετά από αρκετά χρόνια ασκήσεως στο κοινόβιο αυτό, ο Ευθύμιος αναχώρησε για το Άγιον Όρος. Από εκεί επέστρεψε στον Όλυμπο και μετά από πολλές περιπέτειες και ταξίδια, ίδρυσε κοντά στη Θεσσαλο-

Στα ερείπια του αινιγματικού "Ασημόμυλου" με εμφανή τοιχοποιία βυζαντινή, όπου πραγματοποιείτο ο εμπλουτισμός του προσχωματικού χρυσού.

Στα τέλη του Μάη, ένα λιβάδι με αναρίθμητες παπαρούνες αποτελεί την πιο μεγαλειώδη ανοιξιάτικη χρωματική πινακίδα.

νίκη τη Μονή Περιστερών το 871 μ.Χ., όπου εγκαταστάθηκε και την ανέδειξε με την άριστη πνευματική ζωή του, σε εξαιρετο πνευματικό κέντρο. Η παράδοση αναφέρεται σε όραμα που είδε ο Όσιος Ευθύμιος ο Νέος να χτίσει ναό σε μάνδρα προβάτων για τον Απόστολο Ανδρέα, τον Πρωτόκλητο. Έτσι λοιπόν, ασκητικά και θεάρεστα αφού έζησε, απεβίωσε ειρηνικά την 15η Οκτωβρίου 894 μ.Χ. Τη βιογραφία του συνέγραψε ο επίσκοπος Θεσσαλονίκης Βασίλειος, που υπήρξε και μαθητής του Αγίου. Πρόκειται για ένα πολύ παλιό χωριό γνωστό για τον ναό του Αγίου Ανδρέα, κτίσμα του οσίου Ευθυμίου του Νέου (9ος αιώνας μ.Χ.). 13 Ιανουαρίου του 899, πραγματοποιήθηκε, με πομπή, η ταφή του στο καθολικό της Μονής Περιστερών.

Στο φαράγγι της Περιστεράς

Ένας στενός - σχετικά - ασφαλτόδρομος διασχίζει ανηφορικά τον αμφιθεατρικό οικισμό της Περιστεράς, ένα αρκετά μεγάλο χωριό με στενά περιποιημένα σοκάκια και κάποια σπίτια παραδοσιακής αρχιτεκτονικής.

Καύχημα του χωριού αποτελεί, εκτός από το ναό του Αγίου Ανδρέα, η διάσημη πηγή στην πλατειούλα, ακριβώς κάτω από το ναό. Εδώ, στη σκιά του μεγάλου πλάτανου, ρέει, άφθονο σε ποσότητα, το υπέροχο βουνίσιο νερό από τα υψίπεδα του Χορτιάτη.

Καφενείο και ταβερνούλα, τραπεζάκια έξω, σκιερό πλατάνι και δροσιά, ειρηνική εικόνα της εκκλησίας του Αγίου Ανδρέα και δίπλα ή κελαρυστή, αστείρευτη πηγή. Με το αιθέριο νερό αυτής της πηγής γεμίζουν οι κανάτες των θαμώνων,

Ιερός Ναός Αγίου Ανδρέα

Είναι σταυροειδής πεντάτρουλος Βυζαντινός Ναός. Έχει ένα κεντρικό μεγάλο τρούλο και τέσσερις μικρότερους τρούλους στις τέσσερις κεραίες του Σταυρού. Πρόκειται για ναό που ακολουθεί τον ρυθμό του εγγεγραμμένου σταυρού. Έχει αρχιτεκτονικά στοιχεία της Μ. Ασίας και είναι πρόδρομος του Αγιορείτικου ρυθμού. Ο Αρχιτεκτονικός ρυθμός του είναι μοναδικός. Δεν συναντάται σε κανένα άλλο μνημείο, παλαιότερο ή νεότερο. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι πρόκειται για ένα από τα λίγα Βυζαντινά μνημεία που είναι σε χρήση στην Ελλάδα.

Το 1982, ανακαλύφθηκαν, κατόπιν επισκευών του καθολικού τοιχογραφίες (όπως παράσταση ζυγοστασίας στην κόγχη) ενώ, ο ανατολικός και ο δυτικός τρούλος διακοσμούνται με έναν σταυρό που έχει κεραμιδί επίχρισμα. Στον κεντρικό τρούλο εικονίζεται ο Παντοκράτορας και στο τύμπανο του τρούλου οι Απόστολοι. Δεν παρουσιάζονται ευαγγελικές σκηνές, αλλά πρόσωπα (αρχαία αντίληψη). Επιπλέον, υπάρχουν απλοί σταυροί και απεικονίσεις ψαριών και πτηνών. Ιστορικά, διάφοροι αυτοκράτορες (έως και τον 14^ο αιώνα μ.Χ.), χορήγησαν χρήματα και εκτάσεις στη Μονή Περιστερών (Κωνσταντίνος ο Πορφυρογέννητος, Ρωμανός ο Β΄, Νικηφόρος Φωκάς, Βασίλειος ο Β΄ και Ιωάννης Τσιμισκής). Μετά το πέρας του 14^{ου} αιώνα δεν υπάρχουν αναφορές και έγγραφα για τον ναό. Μάλλον το χωριό ερημώθηκε, λόγω των επιδρομών των Τούρκων. Κατά τον σεισμό του 1978, προκλήθηκαν φθορές στον ναό.

Η διαδικασία της αποκατάστασης των φθορών έφερε στο φως τα λείψανα του Οσίου Ευθυμίου, τα οποία, πλέον φυλάσσονται εντός του Ιερού Ναού. Ο ναός εορτάζει τον Όσιο Ευθύμιο στις 15 Οκτωβρίου και τον Άγιο Ανδρέα στις 30 Νοεμβρίου⁽¹⁾.

---

(1) Σύμφωνα με πληροφορίες του παπα-Γιώργη, εφημέριου του ναού, στις 23 Αυγούστου του 2015, από απροσεξία κάποιου πιστού ξέσπασε φωτιά στο ναό, με αποτέλεσμα να καλυφθούν από καπνό οι εσωτερικές επιφάνειες των τοίχων και των τρούλων. Σε εξέλιξη είναι εργασίες αποκατάστασης από συντηρητές της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό του ναού.

ντόπιων και ξένων, στο καφενείο και στην ταβέρνα. Καφές και τσάι του βουνού τις πρωινές ώρες και, στο ξετύλιγμα της μέρας, τσιπουράκι και κρασάκι. Είναι ευτυχία να ζει κανείς ώρες άνοιξης, καλοκαιριού και πρώτων μηνών του φθινοπώρου σ' ένα τέτοιο περιβάλλον, τόσο κοντά στη μεγάλη πόλη.

Σαν πέφτει ο χειμώνας αλλάζει το σκηνικό. Στρωμένη με τα ξερόφυλλα του πλάτανου η πλατεία, άδεια από καρέκλες και τραπεζάκια, χιόνι στους δρόμους και πάγος γύρω απ' την πηγή, αναμμένες ξυλόσομπες και τζάκια στο εσωτερικό των μαγαζιών και των σπιτιών. Κι έτσι όμως δεν παύει να είναι η Περιστέρα γοητευτική και ελκυστική, ένας τόπος όπου η εναλλαγή των εποχών είναι απόλυτα διακριτή και πολύ επιθυμητή.

Την Παρασκευή στις 22 Μαρτίου του 2019, έχουμε τη χαρά να γνωρίσουμε τον **Βασίλη Μεσιτίδη**⁽²⁾. Είχε προηγηθεί η υπόδειξη του εφημέριου της Περιστεράς του **παπα-Γιώργη**.

-Είπατε ότι θέλετε να κατεβείτε το ρέμα της Περιστεράς; Τηλεφωνήστε στον Βασίλη Μεσιτίδη εκ μέρους μου. Για το ρέμα δεν υπάρχει καλύτερος οδηγός.

Συναντάμε τον Βασίλη στο ωραιότερο σημείο της Περιστεράς, στη γραφική πλατειούλα του Αγίου Ανδρέα. Πρωινές ώρες καταστρώνουμε το σχέδιο δράσης μας στο καφενεδάκι - ουζερί του Μπάρμπα Θανάση «**Όπως παλιά**». Παρά τη δροσούλα του Μάρτη καθόμαστε έξω, ανάμεσα στο μεγάλο πλάτανο και στην εμβληματική πηγή με την απίστευτη ροή του βουνίσιου νερού. Το πλάνο προβλέπει να διασχίσουν το ρέμα - φαράγγι ο Βασίλης και η Άννα και να τους παραλάβω με το αυτοκίνητο από το σημείο τερματισμού, ώστε να αποφύγουν την παλινδρομική διαδρομή.

Με την ολοκλήρωση της διάσχισης, η Άννα εκφράζεται με ενθουσιασμό για την ποικιλομορφία του τοπίου και το φυσικό κάλλος του φαραγγιού.

-Πιστεύω, ωστόσο, πως η διαδρομή χρειά-

Λίγο πριν ξεκινήσει το μονοπάτι ένα καφεδάκι είναι απαραίτητο στην πλατειούλα του χωριού.

Πολύτιμος συνεργάτης ο Νίκος Κοτσαπουικίδης συμμετέχει στην στήριξη πινακίδων και στο κόψιμο κλαδιών.

ζεται λίγη περιποίηση, δηλαδή μερικές συμπληρωματικές σημάνσεις και απομάκρυνση κάποιων ενοχλητικών κλαδιών.

Δεν θα μπορούσε να υπάρξει δελεαστικότερο κίνητρο για να επιστρέψουμε στο φαράγγι.

Περιστέρα δύο βδομάδες μετά

Αρχές Μαΐου, δύο εβδομάδες μετά την πρώτη γνωριμία, ξαναπίνουμε το ωραίο πρωινό καφεδάκι στο καφέ «Όπως Παλιά». Και, βέβαια, με μία κανάτα δροσερό νεράκι από την πηγή. Τούτη τη φορά έχουμε μαζί μας τον καλό μας

φίλο **Νίκο Κοτσαπουικίδη**, φυσιολάτρη, δεινό πεζοπόρο και επίλεκτο μέλος των «**Ελλήνων Περιηγητών**». Μεγάλο κλαδευτικό ψαλίδι, κοφτάκια, μια μικρή τσάπα και κορδέλες σήμανσης είναι τα υλικά μας.

10:20' (Υψ. **570 μ.**) Βγαίνουμε από το χωριό με κατεύθυνση δυτική, στρίβουμε αριστερά, διασχίζουμε το πλακοστρωμένο δρομάκι, κόβουμε κάθετα την ασφαλτο, περνάμε από τριγωνική πλατειούλα και κατηφορίζουμε τσιμεντόδρομο με μεγάλη κλίση στ' αριστερά. Βαδίζουμε για λίγο σε ασφαλτο με κατεύθυνση Δ αγναντεύοντας την κορυφή του Χορτιά-

---

(2) Με σπουδές ψυχολογίας στην Αμερική, ο Βασίλης Μεσιτίδης είναι λάτρης του ποδηλάτου και του φυσικού τρόπου ζωής. Με το ποδήλατό του έχει πραγματοποιήσει διαδρομές μεγάλων αποστάσεων. Σημαντικότερο επίτευγμά του - και πιθανότατα μοναδικό από Έλληνα ποδηλάτη - υπήρξε ο Γύρος του Κόσμου με ποδήλατο σε **14 μήνες**, από τις **5 Μαΐου** του **2005** έως τις **6 Ιουλίου** του **2006**. Ο απίστευτος αυτός ποδηλατικός μαραθώνιος πραγματοποιήθηκε σε 4 ηπείρους, 40 χώρες σε συνολική απόσταση 54.000 χιλιομέτρων.

Η στενή κοίτη του ρέματος και η χαμηλή στάθμη του νερού, καθιστούν πολύ εύκολη υπόθεση το πέρασμα πάνω από τις πέτρες της ρεματιάς.

τη με το ογκώδες ραντάρ. Φτάνουμε στο ξωκκλήσι της **Κοίμησης της Θεοτόκου**, του **1949**. Είναι χτισμένο σε μία υπέροχη, χορταριασμένη αυλή με ανεμπόδιση θέα στον κάμφο, στις αντικρινές λοφοσειρές και στον Θερμαϊκό, ως το περίγραμμα του Ολύμπου. Εξαιρετικό θέαμα, επίσης, αποτελεί η κάτοψη του θαυμάσιου κτιριακού συγκροτήματος της **Ιεράς Μονής Αγίου Ιακώβου Αδελφοθέου**⁽³⁾.

Έξω από το ξωκκλήσι παίρνουμε τον καταφορικό τσιμεντόδρομο και, 50 περίπου μέτρα μετά, στρίβουμε απότομα αριστερά. Αρχίζει ένας χορταριασμένος χωματόδρομος και λίγο πιο κάτω, ένα κόκκινο βέλος μας κατευθύνει αριστερά. Βρίσκουμε μία πεσμένη στο έδαφος ξύλινη πινακίδα. Όπως μπορούμε τη στηρίζουμε σ' έναν φράχτη. Η πινακίδα μάς ενημερώ-

νει, ότι ήδη έχουμε διανύσει **300** μέτρα απ' το χωριό, ενώ υπολείπονται **5.850** μέτρα ως το τέλος της διαδρομής.

Πολύ γρήγορα συναντάμε χαλικοστρωμένο δρομάκι, τοποθετούμε μία κορδέλα και στρίβουμε αριστερά. Εδώ δεσπόζουν αιωνόβιες βαλανιδιές. Πέτρινο σπίτι, κόκκινο βέλος, κορδέλα και κατευθυνόμαστε δεξιά. Λιβαδοτόπια, δρόμος με χαλικάκι και κλίση ισχυρή. Στο τέλος του δρόμου, μία ξύλινη αποθήκη με διάφορα υλικά. Στο έδαφος άλλη μία ξύλινη πινακίδα, με ενδείξεις **550** και **5.600** μ. Έχουμε διανύσει μόλις το 1/10 της συνολικής διαδρομής. Λίγο πιο κάτω μία όρθια πινακίδα αναγράφει **700** και **5.400** μ.

Η φύση μας προσφέρει ένα μεζεδάκι, τρυφερές κορυφούλες από άγρια σπαράγγια. Γύρω η βλάστηση οργιάζει, μοσχοβο-

(3) Θεμελιωμένη την 5η Αυγούστου του 1993, η Μονή ασχολείται συστηματικά με τη μελισσοκομία και φημίζεται για την αγνότητα των προϊόντων της με βάση το μέλι. (Τηλ. 23960 51 331).

Υπέροχη ορχιδέα, μανιτάρι *Macrolepiota procera* (ανοιξιάτικα!), αιωνόβια πλατάνια και συστάδα πανύψηλων φτελιών. Η ποικιλία των εικόνων στο ρέμα της Περιστεράς είναι συναρπαστική.

Τα περάσματα της κοίτης δεν προβληματίζουν τους πεζοπόρους, κάτι που ίσως δεν ισχύει στη διάρκεια του χειμώνα.

Σε κάποια σημεία το μονοπάτι βγαίνει στον ήλιο, απομακρύνεται από τη ρεματιά, υποστηρίζεται από τοιχαλάκι. (αριστερά)

λάει το ανθισμένο θρούμπι, μέσα από τα χόρτα ξεχωρίζουν πανέμορφες ορχιδέες. Δεκάδες μικροπούλια τέρπουν μονίμως την ακοή μας με φωνούλες μελωδικές. Αρχίζει ήδη το αυθεντικό μονοπάτι, με μία πανύψηλη λεύκα που ξεπερνάει τα 30 μ., ενώ εμφανίζεται κι ένα ρυάκι με ελάχιστο νερό. Εντυπωσιακή είναι η παρουσία μιας συστάδας πανύψηλων δέντρων με λεπτεπίλεπτους κορμούς. Τα καταπράσινα φυλλαράκια είναι πολύ νεαρά ακόμη και μοιάζουν πριονωτά. Οι σκουρόχρωμοι κορμοί με τις βαθιές, κάθετες ραβδώσεις μου ενισχύουν την εντύπωση ότι πρόκειται για «φτελιές»⁽⁴⁾. Μία πινακίδα σε κορμό μάς πληροφορεί ότι απέχουμε από την Περιστέρα 950 μ. και 5.200 από τον τερματισμό. Περνάμε πάνω από δευτερεύον ρυάκι, συναντά-

με μικροσκοπικό ελαιώνα και αιωνόβια βαλανιδιά, βγαίνουμε αριστερά σε κωματοδρόμο, τοποθετούμε κορδέλα και αναπνέουμε την ευωδιαστή ατμόσφαιρα των ανθισμένων σπάρτων.

11:15' Μια σχεδόν ώρα μετά την αναχώρησή μας, φτάνουμε σε υψόμετρο **410 μ.** σε απόσταση **1.300 μ.** από την Περιστέρα και **4.850 μ.** από το σημείο τερματισμού. Μπήγουμε μία πεσμένη πινακίδα στο έδαφος, την υποστηρίζουμε και με πέτρες, κατηφορίζουμε απότομα μερικά μέτρα και διακρίνουμε κόκκινο βέλος σε κορμό αιωνόβιας ελιάς. Στα επόμενα λεπτά περνάμε εύκολα πάνω από το ρέμα, συναντάμε μεγάλες καρυδιές και ανάμεσά τους μία πελώρια, με τριπλό κορμό, ενώ διαδοχικές πινακίδες μας ενημερώνουν συνεχώς για τις αποστάσεις της διαδρομής.

(4) Η φτελιά είναι γνωστή και με την ονομασία «Καραγάτσι» που προέρχεται από την τουρκική γλώσσα και σημαίνει μαύρο (σκουρόχρωμο) δέντρο (καρά-γάτς).

11:40'. Φτάνουμε σε υψόμετρο **345 μ.** σε απόσταση **1.900 μ.** από την Περιστερά και **4.250 μ.** από το τέλος της διαδρομής. Υπολείπεται πολύς δρόμος ακόμη. Μια απότομη κατηφόρα λίγων μέτρων μας βγάζει στο ρέμα, το περνάμε εύκολα και εισχωρούμε σε ζούγκλα σκιερή. Κόβουμε όποιο ατίθασο κλαδί παρεμβάλλεται στη διαδρομή. Περνάμε και πάλι το ρέμα, νέα κατεβασία. Ήδη εξελίσσεται μπροστά μας ένα υπέροχο πλατανόδασος, με εντυπωσιακούς, πολύκλαδους κορμούς. Να κι ένα λιλιπούτειο καταρρακτάκι καθώς, κι ένα πρανές, με μικρή συστάδα από αριές.

Οι εικόνες και τα ποικίλα είδη βλάστησης εναλλάσσονται συνεχώς. Πολύ συχνά είναι και τα περάσματα πάνω από το ρέμα, με το μονοπάτι να ακολουθεί άλλοτε την αριστερή και άλλοτε την δεξιά όχθη της ρεματιάς. Οι διαβάσεις είναι εύκολες και ασφαλείς αφού η στάθμη του νερού είναι ήδη χαμηλή τούτη την εποχή.

Για πρώτη φορά εμφανίζονται πυκνές πικροδάφνες αλλά και βαθειά σκαψίματα του εδάφους από μουσούδες αγριογούρουνων που αφθονούν στην περιοχή.

12:10' Το υψόμετρο έχει κατέβει στα **270 μ.** Η ήπια, ως τώρα, ρεματιά μεταμορφώνεται ξαφνικά σ' ένα εντυπωσιακό βράχινο και κατάφυτο φαράγγι. Επίπεδο και ξεκούραστο πάνω απ' το φαράγγι το μονοπάτι, διασχίζει θαμνώδη πουρνάρια και υποστηρίζεται με τοιχαλάκι στο απότομο πρανές. Να κι ένα μοναχικό κυπαρίσσι, ενώ μία απότομη κατηφόρα μας ξαναβγάζει στο ρέμα.

Η διαδρομή συνεχίζει πάντα συναρπαστική, με απρόσμενες μεταβολές: αλλεπάλληλες διασχίσεις του ρέματος, ελαφρές ανηφορίες και κατηφορίες, χορταριασμένο ξέφωτο και σκιερή σήραγγα πουρναριών, χλοερό λιβαδοτόπι με πολύχρωμα λουλούδια, ρέμα και πάλι, με μια συμπαγή, γκρίζα μυλόπετρα που βρέθηκε, άγνωστο πώς, στην κοίτη της ρεματιάς. Προβάλλει μια μακρόστενη λιμνούλα, με ατάραχη επιφάνεια και μακρός που ξεπερνάει τα 15 μέτρα.

Φαράγγι και πάλι, βράχια ωραία, πολύ

θεαματικά. Διχάζεται το μονοπάτι, το σηματοδοτούμε με μία ταινία και κατηφορίζουμε λοξώς δεξιά. Διασχίζουμε πουρναρόδασος με ευχάριστο μονοπάτι. Ανοίγει ο ορίζοντας, στους πρόποδες των αντικρινών λόφων ξεχωρίζουν τα αμφιθεατρικά σπίτια της **Σουρωτής**.

Ένα απότομο κατηφοράκι μας βγάζει σ' ένα απρόσμενο ερειπωμένο κτίσμα, με ισχυρότατη τοικοποιία, από αργολιθοδομή και ασβεστοκονίαμα, πάχους 70 περίπου εκατοστών. Τον τόπο διακοσμεί μία ολάνθιστη, πανέμορφη αγριοτριανταφυλλιά. Ακούγεται από κάτω το ρέμα να κελαρύζει. Περνάμε απέναντι στην δεξιά όχθη, θαυμάζουμε τους μεγάλους λείους βράχους, τα διαδοχικά καταρρακτάκια και τις βάθρες. Το τοπίο είναι πολύ ειδυλλιακό. **13:10'** Βρισκόμαστε μπροστά σ' έναν ερειπωμένο νερόμυλο. Απέναντι προβάλλει ένα κατακόρυφο πρανές με χλώμα κοκκινωπό. Βαδίζουμε σε ήπιο μονοπάτι που, ένα πεντάλεπτο μετά, περνάει δίπλα από ένα μακρόστενο, ερειπωμένο κτίσμα, με εντυπωσιακή τοικοποιία, από πέτρα και ενδιάμεσους πλίνθους, που παραπέμπει μορφολογικά σε τεχνοτροπία Βυζαντινή.

Αυτός είναι ο λεγόμενος «**Ασημόμυλος**». Οι πληροφορίες κάνουν λόγο για την ύπαρξη ενός βυζαντινού ορυχείου, όπου πραγματοποιείτο ο **εμπλουτισμός ενός μετάλλου που λέγεται προσχωματικός χρυσός** (Τα προσχωματικά κοιτάσματα έχουν χαμηλότερες περιεκτικότητες σε άργυρο -κάτω από 10%- και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο χρυσός, μέσα στα ποτάμια, μεταφέρεται και με τον τρόπο αυτό έχουμε έναν φυσικό εμπλουτισμό των κόκκων σε χρυσό και μία φυσική απομάκρυνση του αργύρου τους). Έχουν ανακαλυφθεί κεραμικά ευρήματα, όπου αποδεικνύεται ότι η δραστηριότητα του ορυχείου ξεκίνησε από τον 5^ο ή 6^ο αιώνα μ.Χ. και συνεχίστηκε τον 9^ο και 10^ο αιώνα, για να σταματήσει κατά τα τέλη του 15^{ου} αιώνα ή στις αρχές του 16^{ου} αιώνα.

Μετά από αρκετή ώρα ξαναβρίσκουμε πινακίδα: απέχουμε **4.250 μ.** από την

Περιστέρα και **1.900 μ.** από το τέρμα. Κατεβασιά, χλοερό ξέφωτο, καλύβι με τσιμεντόλιθους και, λίγο αργότερα, ένα λιβάδι στρωμένο με αναρίθμητα, ευωδιαστά χαμομήλια.

13:40' Μία πινακίδα σε φράχτη μας πληροφορεί ότι υπολείπονται μόλις **950 μ.** ως τον τερματισμό. Ακούγεται ροή νερού και αμέσως μετά εμφανίζεται ένα βραχώδες, πανέμορφο φαραγγάκι, που φιλοξενεί, τον μεγαλύτερο καταρράκτη. Πολύ εύκολα και σ' ελάχιστα λεπτά, φτάνουμε στη βάση του καταρράκτη. Είναι βαθμιδωτός, με γρήγορη, βουερή ροή, συνολικού ύψους τουλάχιστον **10** μέτρων. Εντυπωσιακοί, κατακόρυφοι βράχοι σχηματίζουν ένα ημικύκλιο γύρω από τον καταρράκτη, που καταλήγει σε δύο λιμνούλες.

Στην συνέχεια συναντάμε ένα γέρικο πλατάμι, με μαυρισμένο το εσωτερικό του κορμού και ένα δεύτερο λιβάδι με χαμομήλι. Αμέσως μετά, με σήμανση ασαφή, λοξεύουμε δεξιά και περνάμε το ρέμα, που ακολουθεί καμπύλη πορεία και ξαναβγαίνει μπροστά μας με κοίτη τσιμεντένια. Στα τελειώματά της ήδη η διαδρομή, μας επιφυλάσσει τον πιο μεγαλύτερο και λαμπρό αποχαιρετισμό: ένα λιβάδι πορφυρόχρωμο από αμέτρητες παπαρούνες.

14:20' Τέσσερις ακριβώς ώρες μετά την

αναχώρησή μας φτάνουμε στη χωμάτινη διακλάδωση του ασφάλτινου οδικού δικτύου προς τον οικισμό της Περιστεράς, σε υψόμετρο **140** μέτρων. Έχουμε καλύψει μία απόσταση **6,3** περίπου χιλιομέτρων, με αρνητική υψομετρική διαφορά **430** μέτρων από τα **570** μέτρα της αφετηρίας μας στο χωριό.

Σημείωση:

Ο χρόνος των 4 ωρών για τα **6,3** μόνον χιλιόμετρα οφείλεται αφενός στις συχνές στάσεις για φωτογραφίες, συμπληρωματικές σημάνσεις και απομακρύνσεις κλαδιών και, αφετέρου, στη μορφολογία του εδάφους, που δεν επιτρέπει υψηλή μέση ωριαία ταχύτητα στη διάρκεια της διαδρομής.

Άλλωστε το ρέμα της Περιστεράς δεν προσφέρεται για αγώνα δρόμου, αλλά για φυσιολατρική, ψυχική και αισθητική ανάταση των τυχερών που θα το γνωρίσουν.

Ευχαριστίες

Θερμά ευχαριστούμε, τον φιλόλογο **Γιώργο Κώττη** για τις ιστορικές του πληροφορίες και τον **Βασίλη Μεσιτίδη** για την πολύτιμη συμμετοχή του στο Μονοπάτι της Περιστεράς.

Ο γύρος του κόσμου με ποδήλατο

Θύμισες του παρελθόντος

ΚΕΙΜΕΝΟ-ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Βασίλης Μεσιτίδης

Όταν μου προτάθηκε από το περιοδικό ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ να γίνει αφιέρωμα στο ποδηλατικό οδοιπορικό του “Γύρου του Κόσμου”, το οποίο ολοκλήρωσα πριν σχεδόν μια 15 ετία, το πρώτο συναίσθημα που ένιωσα ήταν αμηχανία. Έχουν περάσει 5 περίπου έτη από τη στιγμή που μαζί με τη σύζυγό μου πραγματοποιήσαμε το τελευταίο μας τρίμηνο ταξίδι με ποδήλατο διασχίζοντας την Κίνα, την Ιαπωνία και τη Νότια Κορέα, στο προγαμιαίο μας ταξίδι του μέλιτος. Έκτοτε, η καθημερινότητά μας έχει αλλάξει δραματικά με τον ερχομό των τριών μας παιδιών, επισκιάζοντας προσωρινά τις βαθιά ριζωμένες εμπειρίες μιας άλλης πραγματικότητας, που επέλεξα να βιώσω στο παρελθόν και που καλούμαι να αναβιώσω μέσω αυτού του άρθρου.

14 μήνες, 54.000 χιλιόμετρα σε 4 ηπείρους και 40 χώρες με ένα ποδή-

Με φόντο τους ουρανοξύστες του Manhattan διασχίζοντας την Νέα Υόρκη

λατο φαντάζουν, ακόμα και σε μένα τώρα, ως ένα άπιαστο όνειρο. Πώς να μπορέσω να μεταφέρω τις μυριάδες εμπειρίες χωρίς παραλείψεις στις περιγραφές, δίχως να αδικήσω τους πρωταγωνιστές και τα σκηνικά; Η πρόκληση είναι τεράστια, ίσως μεγαλύτερη από το ίδιο το ταξίδι. Θα προσπαθήσω να συνοψίσω την ουσία,

όπως τη βίωσα με τα δικά μου φίλτρα, ελπίζοντας να αφυπνίσω τη δίψα για ανακάλυψη και μοίρασμα που έχει ο καθένας από εμάς.

Όσο θυμάμαι τον εαυτό μου ήθελα να εξερευνώ και να γνωρίζω καινούργια μέρη. Μεγαλώνοντας, η επιθυμία να ταξιδεύω όλο και μακρύτερα συσσωρευόταν και εκτονωνό-

Ένα από τα πανέμορφα τζαμιά στο Ιράν. Φορούσα μακρύ παντελόνι τηρώντας βασικούς κώδικες ενδυμασίας.

ταν περιστασιακά σε κάθε μεμονωμένο προορισμό που επισκεπτόμουν. Η έμπνευση για τον ποδηλατικό Γύρο του Κόσμου ήρθε σε μένα όταν, εντελώς τυχαία το χειμώνα του 2004, σκόνταψα σε ένα άρθρο για ένα ζευγάρι Γάλλων, οι οποίοι με τα ποδήλατά τους γύριζαν από χώρα σε χώρα επί μια δεκαετία.

Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης του άρθρου, ένιωσα μια “έμπνευση» διότι μου λύθηκαν σημαντικές απορίες που μέχρι εκείνη τη στιγμή με εμπόδιζαν να νιώσω πως **“όλα είναι δυνατά όταν υπάρχει η βούληση”**. Τελικά υπήρχε τρόπος να γνωρίσω τον κόσμο όλο, δίχως να χρειαστεί να ξοδέψω μια περιουσία σε μεταφορικά μέσα, καταλύματα και εστιατόρια!

Το στάδιο της προετοιμασίας διήρκεσε λίγους μήνες. Έχοντας διασφαλίσει ένα αξιόπιστο ποδήλατο

και τον απαραίτητο εξοπλισμό για διαβίωση στη φύση, απολάμβανα πλέον να χαράζω διαδρομές όχι μόνο στο νου αλλά και στους απλούς χάρτες που θα χρησιμοποιούσα στο οδοιπορικό μου. Ήμουν αποφασισμένος να ξεκινήσω δίχως να γνωρίζω πού θα φτάσω ή πόσο θα αντέξω. Απώτερος στόχος, να γυρίσω τον κόσμο ποδηλατώντας σε όλες τις πειρώς ξεκινώντας από ανατολικά.

Η ημέρα της εκκίνησης έφτασε. Αρχές Μαΐου του 2005. Η οικογένειά μου, αν και αβέβαιοι για το τι επρόκειτο να συμβεί, υποστήριζαν την επιθυμία και την προσπάθειά μου. Θυμάμαι ακόμα τη στιγμή που ανέβηκα στο φορτωμένο ποδήλατο (60 κιλά στο σύνολο) που θα γινόταν το σπίτι μου για τους επόμενους μήνες. Με τις πρώτες πεταλιές, μετά την πρώτη στροφή, τα μάτια μου βούρκωσαν. Ένιωσα

Ένα από τα εντυπωσιακά τζαμιά της Μαλαισίας.

μια πλειάδα συναισθημάτων: απελευθέρωση μαζί με δέος αλλά και έντονη προσμονή για το άγνωστο που με περίμενε.

Ο πατέρας μου με συνόδευσε με το αυτοκίνητό του καθώς διέσχισα τη Θεσσαλονίκη, πέρασα το Δερβένι και ξεκίνησα τη διαδρομή προς ανατολάς. Οι πρώτες ημέρες θα κυλούσαν εντελώς διερευνητικά. Ενώ είχα μια βασική ποδηλατική κατάρτιση και εμπειρία διαβίωσης στη φύση, ήταν η πρώτη φορά που δε θα επέστρεφα με το ποδήλατο σπίτι μου. Δεν είχα καμία εικόνα για το πόσες ώρες θα άντεχα να ποδηλατώ, πόσες στάσεις θα έκανα την ημέρα, πόσο φαγητό θα καταλάωνα. Όλα μού ήταν πρωτόγνωρα.

Την πρώτη ημέρα κατασκηνώσα σε ένα πάρκο μετά την Καβάλα και την επόμενη μέρα με φιλοξένησαν οι συγγενείς μου στην Αλεξανδρούπολη.

Φιλοξενούμενος σε ένα μικρό χωριουδάκι στα νότια του Ιράν.

Οι δυο αυτές ημέρες προσαρμογής μου πρόσφεραν τα πρώτα ερεθίσματα για να προετοιμαστώ για την έξοδο από την Ελλάδα. Πλέον ήμουν βέβαιος ότι μπορούσα να διανύσω αρκετά χιλιόμετρα την ημέρα. Ο **ελεύθερος χρόνος** είναι για μένα ένα από τα πολυτιμότερα αγαθά που πρέπει να διεκδικήσει ο άνθρωπος διότι, εξ ορισμού, μας προσφέρει την πολυτέλεια των επιλογών. Στη δική μου περίπτωση, είχα τη δυνατότητα να προσαρμόζω σε καθημερινή βάση τη δραστηριότητά μου ανάλογα με τις ανάγκες μου, γεγονός που ενίσχυε την απόλαυση κάθε στιγμής. Δεν υπήρχε η πίεση του να φτάσω κάπου, ο στόχος δεν ήταν κάποιος προορισμός αλλά **η ίδια η διαδρομή**.

Η παρθενική διέλευση συνόρων με ποδήλατο με συγκλόνισε ευχάριστα όταν πέρασα το τελωνείο των Κήπων, διέσχισα τη

γέφυρα του Έβρου και είδα την πρώτη σφραγίδα στο διαβατήριό μου μπαίνοντας στην **Τουρκία**.

Οι πρώτες ημέρες ταξιδιού με το ποδήλατο με κέρδισαν. Είχα βρει το πλέον κατάλληλο μέσο για να ανακαλύψω τον κόσμο. Πλέον, θεωρώ ότι το ποδήλατο είναι ένα ιδανικό μέσο μετακίνησης, επειδή επιτρέπει την επαφή με το ανθρώπινο και φυσικό περιβάλλον.

Πιο συγκεκριμένα:

Η μικρή ταχύτητα που αναπτύσσεται με το ποδήλατο ευνοεί την εισροή πολλών ειδών ερεθισμάτων. Μπορούμε να απολαύσουμε τα τοπία, να ακούσουμε τους ήχους της φύσης, να μυρίσουμε τις χαρακτηριστικές οσμές του σημείου που διανύουμε. Η έλλειψη μηχανικού θορύβου και η εγρήγορση στην οποία βρίσκεται ο ανθρώπινος οργανισμός κατά τη μετακίνηση με το ποδήλατο, ενισχύει την

ποιότητα της συνολικής εμπειρίας.

Το ποδήλατο αποτέλεσε για μένα το ιδανικό μέσο προσέγγισης των ανθρώπων, απ' όπου κι αν πέρασα. Ένας ξένος πάνω σε ένα ποδήλατο δεν εκλαμβάνεται σχεδόν ποτέ ως παρείσακτος αλλά ως περαστικός που θέλουμε να γνωρίσουμε και, πολύ συχνά, να βοηθήσουμε και να φιλοξενήσουμε.

Ήδη από την πρώτη εβδομάδα του ταξιδιού μου απολάμβανα τη φιλοξενία των ανθρώπων. Αλλού με κεράσματα, αλλού με κουβέντα και συχνά πυκνά με κάλεσμα στο σπίτι. Πάνω σε ένα ποδήλατο είχα μετατραπεί σε ένα μαγνήτη που τραβούσε το ενδιαφέρον του κόσμου. Όπου και αν σταματούσα, με πλησίαζαν και ξεκινούσε μια ανταλλαγή απλών λέξεων, νοημάτων και αμοιβαίων συναισθημάτων. Η καθομιλουμένη γλώσσα είχε αντικατασταθεί από

τη διάθεση για επικοινωνία.

Πιστεύω ότι η θέρμη και η φιλοξενία των ανθρώπων που έζησα στις μουσουλμανικές χώρες, (**Τουρκία, Ιράν, Πακιστάν**) στην αρχή του ταξιδιού μου, ήταν καθοριστικοί παράγοντες για τη συνέχιση και την επιτυχή ολοκλήρωσή του. **Η καλοσύνη που εισέπραξα σε κάθε στάδιο του οδοιπορικού, μου έδωσε κουράγιο να αντιμετωπίσω τις προκλήσεις που ανέκυπταν.**

Ας μην ξεχνάμε ότι ένας ποδηλάτης είναι ανά πάσα στιγμή εκτεθειμένος στα στοιχεία της φύσης: χαμηλές ή υψηλές θερμοκρασίες, ήλιος, βροχή και - το χειρότερο από όλα - δυνατός αέρας. Για έναν περίπου μήνα, από την **Τεχεράνη** στο **Ιράν** έως και τη **Λαχώρη** στα σύνορα **Ινδίας Πακιστάν**, ήρθα αντιμέτωπος με θερμοκρασίες αρκετά άνω των 40°C. Ξεκουραζόμουν συχνά κατά τη διάρκεια της ημέρας και ποδηλατούσα αφού είχε νυχτώσει, ειδικά όταν διέσχιζα ερήμους.

Δεν μπορώ να ξεχάσω επίσης την αγωνία και την αγανάκτηση που ένιωθα όσο ποδηλατούσα κόντρα σε δυνατούς ανέμους στο ερημικό κέντρο της **Αυστραλίας** για 3 συνεχείς εβδομάδες. Οι λίγοι άνθρωποι που συναντούσα κατά καιρούς στη συγκεκριμένη διαδρομή με πληροφορούσαν ότι οι αντίθετοι άνεμοι ήταν

Στο Περού μου άνοιξαν τις πόρτες και με φιλοξένησαν σε αστυνομικά τμήματα.

χαρακτηριστικό της χρονικής περιόδου στην ενδοχώρα. Χρειάστηκε να ξεπεράσω αρκετές φορές τον εαυτό και τα όριά μου, υπομένοντας τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες. Μου είναι πλέον ξεκάθαρο ότι ο καθένας από εμάς **έχει πολύ περισσότερες σωματικές και ψυχικές αντοχές από ό,τι φαντάζεται.** Στις δυτικές κοινωνίες, το ανθρώπινο σώμα και πνεύμα ατονεί σε σημαντικό βαθμό από τις ευκολίες και τις ανέσεις που μας προσφέρει η σύγχρονη καθημερινότητα, ενώ ταυτόχρονα επιβαρύνεται από τους φρενήρεις ρυθμούς και την πιεστική πραγματικότητα που αποτελούν προϋπόθεση για να μπορεί να αποκτήσει κάποιος τις προαναφερθείσες ανέσεις.

Μήπως τελικά παγιδευόμαστε σε ένα φαύλο κυνήγι ευτυχίας χάνοντας την ουσία και το νόημα της ζωής; Όλους αυτούς τους μήνες γνώρισα αμέτρητους ανθρώπους διασχίζοντας χώρες και ηπείρους, παρατηρώντας διαφορές αλλά καταλήγοντας σε κάποια κοινά πανανθρώπινα στοιχεία. Δε με εκπλήσσει καθόλου το συμπέρασμα το οποίο η προσωπική μου εμπειρία επιβεβαίωσε: **ότι οι άνθρωποι που προσφέρουν και μοιράζονται περισσότερο, είναι αυτοί που έχουν τα λιγότερα.**

Δε νιώθουν απειλημένοι, μιας και δεν έχουν να χάσουν πολλά, ανοίγουν πιο εύκολα την καρδιά τους και προσφέρουν ό,τι έχουν διαθέσιμο. Παραδείγματα πολλά, θα ανα-

φέρω ένα-δυο πιο χαρακτηριστικά:

Σε μια στάση που είχα κάνει για ξεκούραση λίγο πριν την πόλη της **Ταυρίδας**, στο **Βόρειο Ιράν**, με πλησίασε ένας άνθρωπος που βγήκε από ένα

φυλάκιο στην πύλη ενός εργοστασίου. Με κάλεσε να τον ακολουθήσω μέσα στο σπιτάκι, όπου βρίσκονταν άλλοι τρεις συνάδελφοί του, με κέρασαν τσάι και πιάσαμε κουβέντα. Με τα λίγα τουρκικά,

Φιλοξενία σε βενζινάδικα διασχίζοντας την Ταϋλάνδη και από μια υπέροχη οικογένεια λίγο πριν τη Σιγκαπούρη.

τα οποία είχα μάθει τον προηγούμενο μήνα που διέσχισα την Τουρκία και αρκετά νοήματα, μπορούσα να επικοινωνήσω σε ένα πολύ βασικό επίπεδο. Συνομιλήσαμε για αρκετή ώρα και τους εξήγησα πώς κυλούσε η καθημερινότητά μου. Κοιμόμουν έξω σε αντίσκηνο, μαγειρεύω σε γκαζάκι, έκανα ποδήλατο 6-9 ώρες κάθε μέρα και γνώριζα ένα σωρό κόσμο στην πορεία. Αυτός ήταν ο απώτερος στόχος του ταξιδιού μου, να ζήσω απλά, να εκτεθώ στη φύση και να έρθω σε επαφή με ανθρώπους από όλο τον κόσμο. Όταν, λοιπόν, ετοιμάστηκα να συνεχίσω το ταξίδι μου, ένας από αυτούς τους ανθρώπους έβαλε το χέρι του στην τσέπη και έβγαλε χρήματα - αρκετά για τα δεδομένα της περιοχής - προσφέροντάς τα μου ως οικονομική ενίσχυση. Όποιος έχει ζήσει από πρώτο χέρι παρόμοιες εμπειρίες αντιλαμβάνεται τη συγκίνηση και το δέος που σε καταλαμβάνει όταν συμβαίνει κάτι τέτοιο: το να γυρνάει ένας άνθρωπος, που αναμφισβήτητα είναι κατά πολύ φτωχότερος από εσένα και να σου προσφέρει από το υστέρημά του αναγνωρίζοντας την προσπάθειά σου. Φυσικά δεν πήρα τα χρήματα, παρά την επιμονή τους, κέρδισα όμως μια ανεκτίμητη συναισθηματική εμπειρία. Πολλές οικογένειες με καλωσόρισαν στο σπιτικό τους μετά από μια εντελώς

Στο Βατικανό λίγο πριν την επιστροφή μου στην Ελλάδα.

τυχαία επαφή στο δρόμο, μοιράστηκαν το φαγητό τους και τον προσωπικό τους χώρο μαζί μου. Μάλιστα, υπήρξαν φορές που μου προσφέρθηκε το μόνο δωμάτιο που υπήρχε για να νιώσω εγώ πιο άνετα, ενώ τα μέλη της οικογένειάς κατέληξαν να κοιμηθούν όλοι μαζί στο σαλόνι.

Συχνά καλούμαι να απαντήσω στο ερώτημα: **Τόσους μήνες ταξιδεύοντας μόνος πώς άντεξες;**

Η απάντηση ίσως δεν είναι τόσο αυτονόητη για όλους, όσο είναι για μένα. Στο συγκεκριμένο ταξίδι γνώρισα τόσους ανθρώπους, όσους δε θα γνωρίσω συνολικά σε όλη μου τη ζωή. Η εξήγησή είναι απλή. Ένας μοναχικός περιηγητής πάνω σε έποδύλατο αποτελεί πόλο έλξης, ειδικά όταν απομακρύνεται από το δυτικό κόσμο όπου επικρατεί η ανωνυμία και τηρούνται κάποιες αποστάσεις. Το

άλλο στοιχείο που διευκολύνει την αμεσότητα της κοινωνικής επαφής είναι η απουσία της παρέας, γεγονός που δίνει κίνητρο σε κάποιον να σε πλησιάσει δίχως να έχει την υπόνοια ότι μπορεί να ενοχλήσει. Ταυτόχρονα, εσύ ο ίδιος έχεις να διαχειριστείς μόνο τον εαυτό σου και μπορείς να βιώσεις ελεύθερα κάθε νέα επαφή που παρουσιάζεται.

Σε συζητήσεις προκύπτουν και ερωτήματα για πρακτικά ζητήματα: **Πού κοιμάσαι, πού κάνεις μπάνιο, δε νιώθεις εκτεθειμένος;**

Λίγες εβδομάδες εμπειρίας αρκούν για να ξεκινήσει ο πειραματισμός και να επαναλειτουργήσει η προσαρμοστικότητα την οποία, η καθημερινότητα που ζούμε, την έχει μεταλλάξει σε ανελαστικότητα. Δοκιμάζεις διάφορες καταστάσεις και με τον καιρό αντιλαμβάνεσαι τι λειτουργεί καλύτερα και

σε ποιες συνθήκες. Χρησιμοποιείς όλους τους διαθέσιμους πόρους (φυσικούς και ανθρωπίνους) για να επιβιώσεις.

Για παράδειγμα, η διάσχιση της ερήμου απαιτεί εξοικονόμηση δυνάμεων και νερού. Ποδηλατείς συγκεκριμένες ώρες που η θερμοκρασία και οι άνεμοι δεν είναι στο ζενίθ. Πλένεις τα απαραίτητα σημεία του σώματος, τα οποία επιβαρύνονται περισσότερο, με το ήδη κατανεμημένο νερό του ενός παγουριού που υπάρχει γι' αυτό το σκοπό.

Λίγο πριν το τέλος της ημέρας, αναζητάς κατάλληλο μέρος για κατασκηνωση προσέχοντας να μην ενοχλείς και να είσαι σχετικά καλυμμένος από τυχόν απότομες αλλαγές του καιρού μέσα στη νύχτα.

Προφανώς και είσαι εκτεθειμένος σε σχέση με την καθημερινότητα του σπιτιού σου, γεγονός που σε

φέρνει πολύ πιο κοντά στη φύση αλλά και στον άνθρωπο. Με έχουν προσεγγίσει αμέτρητες φορές άνθρωποι στο χώρο που είχα διαλέξει να κατασκηνώσω, ποτέ όμως απειλητικά. Ζήτημα είναι να έχω νιώσει απειλημένος από ανθρώπινο παράγοντα 3-4 φορές στους 14 μήνες που περιηγήθηκα. Αντίθετα, η βοήθεια και η συμπαράσταση που εισέπραξα ήταν πανταχού παρούσα.

Εκτός από φιλοξενία σε σπίτια και ελεύθερη κατασκήνωση στη φύση επέλεγα να διανυκτερεύω σε βενζινάδικα, πυροσβεστικούς σταθμούς, σχολεία και γενικά σε σημεία όπου υπήρχε τρεχούμενο νερό και τουαλέτες. Στις χώρες του δυτικού κόσμου οι επιλογές μου ήταν αρκετά περιορισμένες λόγω των πολλών κανόνων και της πυκνής αστυνόμευσης. Θυμάμαι χαρακτηριστικά μια νύχτα στη **Νέα Ζηλανδία** που έβρεχε καταρακτωδώς και είχα βρει ένα υπόστεγο σε ένα πάρκο για να καλυφτώ. Γύρω στις 2 το πρωί με ξύπνησαν αστυνομικοί και, ενώ τους εξήγησα ότι το επόμενο πρωί θα αποχωρούσα, με υποχρέωσαν να μαζέψω τον εξοπλισμό και το αντίσκηνό μου και να φύγω επιτόπου. Αντίστοιχα, όταν διέσχιζα την ανατολική ακτή των **Ηνωμένων Πολιτειών**, έτυχε να εισέλθω στη **Νέα Υόρκη** νύχτα. Είχα γνωστούς που θα με φιλοξενούσαν

την επόμενη ημέρα και, μη θέλοντας να ενοχλήσω, αποφάσισα να κοιμηθώ μαζί με κάποιους άστεγους στο υπόγειο ενός εκ των σιδηροδρομικών σταθμών της πόλης σε σημείο που δεν ενοχλούσαμε. Μετά από λίγες ώρες ξεκούρασης η αστυνομία έκανε “εκκαθάριση” του

χώρου και αναγκαστήκαμε να αποχωρήσουμε. Έχω δώσει αρκετές συνεντεύξεις και έχουν γραφτεί άρθρα για τα ποδηλατικά μου οδοιπορικά. Δυστυχώς, ίσως επειδή είναι κάτι ασυνήθιστο ή ίσως γιατί οι δημοσιογράφοι τρέφονται από τον εντυπωσιασμό, προωθεί-

Διασχίζοντας περάσματα στην Αυστρία.

3 ημέρες πάνω σε Ελληνικό φορτηγό πλοίο περνώντας από τον Παναμά της Κεντρικής Αμερικής στο Εκουαδόρ της Νότιας Αμερικής.

Περνώντας στη Χιλή, το ψηλότερο σημείο της διαδρομής λίγο κάτω από τα 5000 μέτρα.

Διασχίζοντας την πιο ξηρή έρημο του πλανήτη, την Ατακάμα στη Χιλή.

ται εις βάρος των πιο ουσιαστικών μηνυμάτων η έννοια του “άθλου”. Έχω γνωρίσει ανθρώπους που έκαναν το γύρο της Αυστραλίας με τα πόδια, είχα την τύχη να συναντήσω στην απέναντι πλευρά του αυτοκινητόδρομου στην Ταϊλάνδη έναν άνθρωπο που επί τέσσερα χρόνια είχε διανύσει πάνω από 10.000 χιλιόμετρα με το

χειροκίνητο αναπνευστικό του καρτσάκι. **Δεν μιλάμε για κάτι παραπάνω από συνειδητές επιλογές, για έναν τρόπο ζωής που κάποιιο ακολουθούν. Πρόκειται για μια έντονη μεν προσπάθεια, η οποία έχει αρχή και τέλος, εγγύεται δε πολλαπλά οφέλη κατά τη διάρκεια της διαδρομής.** Ποιος μπορεί να πείσει με σοβαρά επι-

χειρήματα ότι ένα τέτοιο εγχείρημα είναι δυσκολότερο από την καθημερινότητα ενός ανθρώπου που ξυπνάει και κοιμάται με έγνοιες και υποχρεώσεις θρηνώντας την απώλεια του ελεύθερου του χρόνου; Κλείνοντας τη σύντομη ανασκόπηση στην προσωπική “εμπειρία ζωής” θέλω να τονίσω το εξής:

Η λαχτάρα για το διαφορετικό και το άγνωστο με οδήγησε να γνωρίσω και να βιώσω ανεκτίμητες καταστάσεις, κάνοντας ένα παιδικό όνειρο πραγματικότητα και δίνοντας νόημα στο δικό μου “ταξίδι”. Θεωρώ απαραίτητο ο καθένας από εμάς να αναζητήσει και να κυνηγήσει το δικό του όραμα, όσο δύσκολο και αν φαντάζει. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι στο τέλος της ζωής μας **αυτά που θα θυμόμαστε είναι αυτά για τα οποία θα έχουμε αγωνιστεί σκληρά και θα έχουμε κατακτήσει.**

Αν μετά από όσα καταγράφηκαν παραπάνω προκύπτει σε κάποιους το ενδιαφέρον να γνωρίσουν περιηγητές ποδηλάτες, μπορούν να γίνουν μέλη στο δίκτυο φιλοξενίας ποδηλατών στην ιστοσελίδα www.warmshowers.org. Ανοίγοντας την πόρτα του σπιτιού μας σε άνθρωπος διαφορετικούς από εμάς, όχι μόνο στηρίζουμε την προσπάθειά τους, αλλά προσφέρουμε και δεχόμαστε εκτίμηση και καλοσύνη από τους συνανθρώπους μας.

Φιλοξενούμενος σε πυροσβεστικό σταθμό στην Αργεντινή.
Μετά από 14 μήνες περιήγησης η επιστροφή σε οικογένεια και φίλους.

